

ПРЕДИКТОРИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕСТООРІЄНТОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА ПЕДАГОГІЧНИХ ВИМІРІВ

Жук Ю. О., д-р пед. наук

Більшість способів педагогічного оцінювання визначених якостей суб'єкта з використанням тестових технологій базуються на необхідності ухвалення суб'єктом оцінювання рішення, правильність якого є підґрунтям для визначення рівня вимірюваних якостей суб'єкта оцінювання. Відомо, що ухвалення рішень суб'єктом оцінювання залежить як від особи, що ухвалює рішення, особливостей тих її якостей, які є метою оцінювання, так і від об'єктивних умов, в яких вона зперебуває під час ухвалення рішення. Отже, чинники, що впливають на цей процес, можна розділити на дві групи — внутрішні (суб'єктивні) і ситуаційні (об'єктивні).

Суб'єктивні чинники середовища педагогічних вимірювань визначаються своєрідністю психічних процесів, станів і якостей суб'єкта оцінювання, який ухвалює рішення щодо виходу з проблемної ситуації, сформованої в умові тестового завдання. Відомо, що ухвалення рішення суб'єктом оцінювання є надзвичайно складним процесом, який супроводжується не лише психологічними, але й організаційними й, у разі комп'ютерно орієнтованого середовища тестування, технічними труднощами. Процес ухвалення рішення складно сформулювати в загальному вигляді навіть у тому разі, коли множина альтернатив можливих рішень є чітко визначеною (наприклад, за умов використання в тесті завдань із вибором відповіді). Очевидно, що в кожному окремому разі ухвалення рішення суб'єкт керується тими уявленнями про правильність вибору, які спираються на суб'єктивну оцінку правильності вибору.

До ситуаційних чинників середовища педагогічних вимірювань ми відносимо, окрім організаційних, змістових і предметно орієнтованих, форми подання тестового завдання. Як показують експериментальні дослідження, такі ситуаційні чинники здебільшого відіграють роль обмежень, які впливають на множину можливих рішень щодо пошуку правильної відповіді. Різні форми тестового завдання націлюють суб'єкта оцінювання на пошук відповіді у визначеній формі, що відповідно впливає не лише на процес вирішення проблеми, сформульованої в тексті завдання, але й на процедури, які використовуються суб'єктом під час розв'язування завдання.

Отже, ситуаційні чинники, які є невіддільним складником середовища педагогічних вимірів, відіграють роль параметрів, зміна яких викликає зміни в результатах оцінювання. Експеримент показує, що в деяких випадках вплив форми тестового завдання на результати оцінювання досягає 35%, що свідчить про вплив

форми тестового завдання на ухвалення рішення суб'єктом оцінювання не лише щодо альтернативи вибору відповіді, але й щодо обрання процедури власної діяльності в процесі розв'язування предметно орієнтованої проблемної ситуації.

УЯВЛЕННЯ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРО ШЛЯХИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗА БАЗОВУ ШКОЛУ У ФОРМІ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Ващенко Л. С., канд. пед. наук

Відповідно до статей 12 (п. 8) та 47 нового Закону України «Про освіту» державна підсумкова атестація (ДПА) за базову школу проходитиме у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). Тобто ЗНО за базову школу можна розглядати як один з складників реформи освіти й водночас одним із засобів оцінювання її ефективності. Перехід на зовнішнє незалежне оцінювання за базову школу змінить ситуацію в системі оцінювання результатів навчальних досягнень — надасть можливість оцінювати результати на основі об'єктивних і співставних даних. При цьому важливим є попередити ризик оцінювання лише предметних результатів навчальних досягнень дев'ятикласників за матеріалами, які надасть ЗНО. Необхідно створити систему оцінювання результатів базової середньої освіти, яка ґрунтується на комплексному підході, на виявленні й аналізі предметних, метапредметних та особистісних результатів навчальної діяльності.

Результатом нашого дослідження є узагальнене уявлення різних груп учасників навчального процесу про окремі складники процедури проведення державної підсумкової атестації за базову школу у формі зовнішнього незалежного оцінювання. В опитуванні взяли участь 1454 респонденти міста Києва, Запоріжжя, міста Хмельницька й Хмельницької області, Ніжина. Серед опитаних 562 — учні, 250 — вчителів, 309 — першокурсників, 260 — батьків.

Важливими є погляди педагогів на мету запровадження ЗНО для дев'ятикласників, об'єкт та предмет оцінювання. Спірними виявилися питання про запровадження комплексних тестових завдань, поширення масового репетиторства та інтерпретацію результатів зовнішнього незалежного оцінювання. Результати ЗНО — це цінний матеріал для аналізу, який може бути використаний для управління системою освіти. Однак ця важлива інформація є вкрай обмеженою щодо оцінювання результатів діяльності вчителя, школи, освітньої системи.

Зовнішнє незалежне оцінювання за базову школу слід розуміти як інноваційну навчальну технологію, як можливість порівняти з наступним аналізом рівень своїх досягнень з результатами зовнішнього незалежного оцінювання. Ефективне й водночас коректне запровадження ЗНО за базову школу стимулює